

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECZENI FUGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Helyben: Félévre 6 K. Negyedévre 3—K.
Vidéken: „ 9 „ „ 450 „

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac-utca 9. Telefon 412

Polgártársak.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társainak

totemei f. évi október hó 26 án magyar földre érkeznek. A drága hamvak országos ünnepély keretében október hó 27 én fognak Orsováról Budapestre vitetni s a hercegprímás vezetése alatt október hó 28-án Budapesten tartandó ünnepélyes istentisztelet után ugyanaz nap este Kassára szállítatni, a hol 29-én lesz az ünnepélyes gyászszertartás, illetve végleges eltemetés; míg Thököly fejedelem hamvai Kassáról Késmárkra vitetnek és október 30-án fognak az ev. ref. templomban elhelyeztetni.

A mit nemzedékek dobogó szívvél várak, végre megvalósul.

Dicsőséges fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai porladó hamvai megtérnek a messze idegenből és az áldott hazai földben fognak immáron nyugodni.

A szent hamvakat Ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb elhatározása következtében király fényvel és pompával fogadja a nemzet.

Debrecen szabad királyi város közönsége is méltólag részt vesz e nagyjelentőségű ünnepélyen. S nem üres dics az, a mivel legnagyobb szabadsághősünk és dicső társainak koporsóját övezzük. Csak egy csilláma ez annak a határtalan szeretetnek, hálának, lelkesedésnek, a mi a lelkeinkből kitor és eget kér.

Polgártársak!

Nem akarunk mi szózatunkkal titeket fölébreszteni, szól a riadó szívetekben. Hegyen völgyön láthatatlan, csendés harsonák zengenek, Rákóczi tárogatója hív mindnyájunkat.

Ugy érezzük, mintha lelkesedésünk szent tüze bearanyozná az őszi tájat és a szabadság rügyeit fakasztaná a tarlott ágakon.

Lelkesedésünk e szent hevében adjunk külsőleg is kifejezést hazafiúi érzelmeinknek.

Lobogozzuk, diszitsük fel hazánkat e dicső ünnep napjain és vegyünk részt minél számosabban a tartandó ünnepélyes istentiszteleteken.

Leborulva adjunk hálát a Mindenhatónak, hogy hű magyarjainak megérni engedte e magasztos ünnepet.

A földönfutó

diadalutja.

Bzerhétsháztizenötben a pozsonyi országgyűlésen egy bukott kor szolgálélelki emberei megtagadták a saját vértüket és árulóknak jelentették ki II. Rákóczi Ferencet és társait is. A gondolkozásuk bizonyára ellenmondott a

szavuknak, az érzésük talán lázongott is a hazug határozat ellen, de Bécs kedvéért megtagadták a saját sorsukat. Ezerkilencszázhatban pedig a magyar képviselőházban egy új világ beköszöntésének nevezetes dokumentuma gyanánt beterjesztette Wekerle Sándor miniszterelnök a Rákóczi-törvényt s ezzel róta le közel kétszáz éves tartozásunkat. Amivel Bécs kedvéért a lakávilág megterhelte a nemzet lelkiismeretét, azt önértetes magyar politikusok visszafizették Bécsnek. Az igazság erejének büszke diadala, hogy kívánságuk meghallgattatott és a változott idők jele, hogy most talált meghallgatásra.

Harminchárom év előtt kezdődött a mozgalom Rákóczi emlékének a törvénykönyvben való rehabilitálására szükségére — de soha eredményre nem vezetett. Az október 19-iki nap eseménye tanúság reá, hogy nem a királyon mult a nemzet kívánságának beteljesedése, hanem azokon, akiknek a tanácsára indul, akik nem mertek kérni tőle, mert azt hitték, hogy a saját pozíciójuk gyöngülése a király kegyének az ára. Az a szellem, amely a szabadság felforgatóinak stigmatizáltatta a nagy fejedelmet, nem pusztult el az utolsó időkig. A király szemében rebelleseknek jelentek meg a tanácsadók által elébe tartott messzelátón keresztül azok, akikben a hatalom után való vágy nem ölte meg az önérzetet. Az ország sorsa intézésére hivatottak energiája kimerült abban, hogy az uralkodó előtt kompromittálták azokat, akiknek egyéni értéke, talentumuk mélysége, népszerűségüknek ereje veszedelmes volt reájuk. És a sok félreértés, amelynek keserű következményei a legutolsó időben is érezhetőek voltak, megakadályozta a király és a nemzet érzéseinek az egybeolvadását. A pozsonyi rendek gyáván önző taktikáján tanultak a huszadik század politikusai is.

A nagyságos fejedelem vitézi életének és a hazugságok ellen harcolt küzdelmeinek leggyönyörűbb eredménye üldöztetéséért, meghurcoltatásáért, hazátlan bujdosásáért a legszebb elégtétel, hogy kétszáz esztendővel meggyaláztatása után diadalmi tort ülnek az ő lelkének tűzén ihletettek a hazugságok egész bástyafalainak lerombolása felett. Az új korszak megszületésének a keresztlevele a Rákóczi-törvény. Hirdeti az, hogy ime: semmi jogos és igaz törekvés eredménytelen nem marad, ha tiszta szívvél és önzetlenül dolgoznak a megvalósításáért. — Akárm

megpróbáltatáson át, a gravamenek felsorolásától kezdve, akár a meztelen kardig, a nyomoruságok és a szenvedés kalváriáján keresztül is, de a becsületes politika utja mégis a célig vezet. Rákóczi Ferencet törvényes határozattal száműzték, elrendelték üldöztetését, elfogatását, lefoglalták a bujdosók összes ingó és ingatlan javait. Nevének említése hazaárulás volt, a nótáját már ezelőtt husz évvel is forradalmi indulónak, felségsértésnek néztek ugyanott, ahol most készséges szívvel hozzájárultak megdicsőítéséhez.

Ez a tanúság a Rákóczi-ünnep legnevezetesebb és legbecesebb értéke. Nemzeti ünnep lesz a nagy bujdosók hamvainak hazaszállítása, de a földönfutó igazi diadalutját okt. 19-én fejezte be. Az 1715-iki törvénytől az 1906-iki évi törvényig. Ez az ut tele volt szórva bozóttal, tele volt szórva szennyvel, álnoksággal, tele permetezve véres könnyvel, könnyes vérrel és két különböző világban volt az eleje és vége is. Rákóczi szelleme előtt most megnyílt az ut, elpusztultak az akadályok és a nemzet szívében át megy majd a további iránya. Lehet-e a nagy földönfutó szellemének magasztosabb öröme ennél, van-e aranyos kapu, virágtenger és ezernyi zászló, amely ragyogóbb diadalutját jelölné meg hosszú hanyattatás után való hazatérésének Nagy Magyarországra?

Goluchovszky válság. Gróf Goluchovszky lemondásának híre, pártkülömbőség nélküli általános örömet okozott az egész politikai világban. A függetlenségi párton úgy vélekednek, hogy a delegáció tárgyalása most már simán fog lefolyni és hogy a Wekerle kormány politikája Goluchovszky távozásával rendkívüli módon megerősödik. A pártokat élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy vajjon ki lesz Goluchovszky utóda? Képviselői körökben általában azt óhajtják, hogy az utód Apponyi gróf sógora Mensdorff londoni nagykövet legyen. A kombináció azonban lényeges nehézségekbe ütközik és már határozott ellenzésre talál az osztrák politikusok körében. Már magát Goluchovszky távozását a magyar kormány rendkívüli sikerének tartják és az a körülmény, hogy az utód kérdésénél is a magyar szempont érvényesüljön a Wekerle kormány politikai sikereinek oly kiszélesbítését jelentené, mely osztrák részről a leghatározottabb és végsőig menő ellenzésre fog találni. Ugy vélekednek, hogy a monarchia belpolitikai kérdéseiben máris a magyar nemzet vette át a vezetést és gróf Mensdorff jelölése egyenlő értékű volna azzal, hogy a súlypont külpolitikai tekintetben is Magyarországra helyezkedjék át. Valószínű, hogy az utód kérdésében Ő Felsége nem fog máról-holnapra dönteni és ép ezért legnagyobb hitre talált az a hír, hogy Goluchovszky örökét ideiglenesen Burián báró

fogja átvenni és az utód kérdése voltaképpen csak a delegációk után válik szorosán véve aktuálissá. Körülbelül addig minden kombináció korai és kevés valószínűséggel biztató.

A vám és kereskedelmi konferencia tegnapi összehívott ülését, melyben a konferenciának a szerb válaszcímű ügyében kellett volna állást foglalnia, több napra elhalasztották. A tanácskozást előreláthatólag csütörtökre vagy szombaton fogják megtartani.

A trónörökös vadászik.

Ferenc Ferdinánd ur 6. császári és királyi fősége ritka vendég Magyarországon. Nem tudni, mennyire éri és becsüli magában azt a tudatot, hogy ő a monarchia várományos trónörököse, de hogy a mai napig nem sok bizonyítékát szolgáltatta Magyarországnak és a magyar nép iránti szeretetének, az kétségtelen. Most nem azért írunk róla, mintha a szellő egy ilyen eltévedt adatot hozott volna felénk, ennél sokkal jelentéktelenebb dologról van szó.

Igaz lenne, vagy csak a napi krónika költői regélnek felőle? Lehetséges volna, hogy Magyarország jövő ura csakugyan magyar földre teszi lábát, habár csak vadászni jönne?

Ferenc Ferdinánd trónörökös állítólag legközelebb József főherceg birtokán fog vadászni. Akit valaha isten kegyelméből való királyunknak fogunk nevezni, akiért majd kill életet és vért áldozni, akit bírni tilos lesz, mert személye föl fog emelkedni a szentség és sérthetetlenség ködös homályába: az ismerkedik az erdő vadjaival, de az emberekre nem kívácsi.

Valamikor régen körülutazta a világot, könyvet is írt róla. Egy magyar író magyarra akarta fordítani a császári és királyi főség utleírását, mely Bécsben német nyelven jelent meg és a fordítási, illetőleg a kiadási engedélyért az akkori miniszterelnök ajánlatával a trónörökös öudvarmesteréhez fordult, aki megígérte a kérelem támogatását. Néhány nap mulva megjött az írásbeli válasz:

Ő császári fősége nem hajlandó művét idegen nyelven kiadni.

A magyar író várományosának idegen volt a magyar nyelv és nem fektet rá súlyt, hogy leendő ataválói az ő nyelvükön olvassák magas szellemi termékét. És idegen maradt előtte mai napig ez a nyelv és ez az

ország. Azóta is még sokszor járt messze külföldön, vitt is magával osztrák urakat, magyarokat soha. Egyszer akarta elvinni Zichy János grófot, ezt is csak azért, hogy borsot törjön az akkori kormány orra alá. Járt és kelt Ausztriában szerteszét, Csehországban, Morvaországban, Galiciában, Szíriában és Dalmáciában, de Magyarországra legföljebb hadgyakorlatokra jött el vagy vadászatra és ilyenkor is csak órákra vagy napokra, repülő szállásra minden érdeklődés nélkül a nép iránt, mely őt hűtlenség terhe alatt uralni fogja és amelynek sorsát ő fogja intézni konopisti hadiparancsokkal és még előre nem látható dátumhoz kötött őt vagy több kemény pontozatban.

Az osztrák reakció és magyargyűlölet, mely karöltve jár, Konopistból várja a megváltást. Lueger és társai őt imádják és nem titkon remélik, hanem nyíltan vallják, hogy a jövő császár alatt fogják őt elvégezni a sokat hangoztatott újabb „bemaszírozást”.

Ez kétségtelenül túlzás, de mindenestre jellemző, hogy Lueger ur mari föltételezni a leendő magyar királyról, hogy hadat fog vezetni saját országa és népe ellen.

Más országokban az a taktika, hogy a trónörökös színelg más politikát vall, mint az uralkodó. Ezzel kenyerezik le a különböző irányok híveit; egyiké a jelen, a másiké a jövő reménye. Nálunk becsületesebb és őszintébb az udvari politika. Nem is tartják érdemesnek velünk taktikázni. Király és trónörökös egyaránt távol maradnak attól az országtól, mely területileg nagyobb összes császári országaiknál és amely angagilag ugyanannyival járul az udvartartáshoz, mint a népesebb és háromszorta gazdagabb Ausztria.

Ezek megjegyzésével alattvalói hódolattal vesszük tudomásul, hogy ő császári és királyi fősége Ferenc Ferdinánd trónörökös legközelebb Magyarországra jön és főséges rokona erdeiben fog cserkészni magyar vadakra.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás.

Az Urnak 1906-ik esztendeje nagy megpróbáltatással kezdődött Debrecen városára és annak lakosságára nézve.

Az alig néhány hónap előtt letűnt darabont korszak szomorú emlékeit hagyott maga után Debrecen városában. A Kristóffy-

bérencek ez év kezdetén dühöngtek cészári örületükben leginkább, amikor a hírhedt Kovács Gusztáv főnép meggyőződött a felüldözt nép harag elöportja. Debrecen városra, mint a multban mindig, ugy es esetben is legelő jár a megtámadott ezeréves magyar alkotmány megvédésében és nagyon természetes, hogy a szenvedésből is az oroszánrészt neki jutott. Magyarország vér nélküli önvédelmi harcának debreceni történetét írtam meg a *debreceni rémuralom* című könyvemben, melyre ezennel előzetést hirdetek. A legújabb kor történelmének egyik forrásmunkája lesz ez a könyv, amelyben teljesen leplezetlenül, az igazsághoz hűen írtam meg a januári szomorú napokat. Kovács Gusztáv meggyőző halottam kocsin való behurcoltatásának, megveretésének hí krónikáját és az ártatlannal meghurcolt, bebörtönözött polgárok szenvedésit. A debreceni rémuralom című könyvem illusztrálva jelenik meg és tartalmazni fogja a letűnt korban szereplő egyének fényképeit és az egyes megörökítésre alkalmas utcai jeleneteket. A magyar társadalomhoz fordulok e pár sorommal és arra kérem a független, magyar érzelmű polgárokat, hogy e kis munkám megjelenését előfizetésükkel támogatni kegyeskedjenek. A könyv ára egy korona. Az előfizetési pénzek a „Debrecen” politikai napilap szerkesztőségébe küldendők. A debreceni rémuralom november végén fog megjelenni. Hazafias tisztelettel *Békásy Jenő*, a „Debrecen” pol. napilap felelős szerkesztője.

Rákóczi versek. Rákóczi hamvainak hazahozatala alkalmából, amikor költőink versenyezve éneklék meg a korszakos ünnepet, fölötté érdekes annak kuatása, mennyire inspirálta a nagy fejedelem sorsa lírákat készítő esztendő óta. Már e szempontból is igen jó ötlete volt a „Magyar Könyvtár” kiadónak, egy Rákóczi anthológiát összeállítani, amely a kuruc költészet legrégibb emlékeitől fogva egész máig szemelvényeket adjon mindabból, amit magyar kobzokon Rákóczi daloltak. A szerkesztés munkáját Vende Ernő tanár végezte, aki szépen megírt bevezetésben tárgyalja Rákóczi hatását a magyar költészetre s aki a jól összeválogatott gyűjteményt, ott ahol szükséges, magyarázó jegyzetekkel is ellátta. A kötet füzete, melyben a közelgő ünnepekre való hatásos alkalmi versek bőven akadnak, 60 fillérért kapható. — Ugyancsak alkalomszerű a „M. K.” e havi sorozatának

Krizantemum.

Írta: Bródy Sándor.

Apáca ápolat engem tavaly nyáron. Most, hogy fehér krizantemummal van tele a város — nem tudom miért — minduntalan rája gondolok, de nem szomorúsággal és merengéssel, hanem vígan és boldogan. Mert nincs valami nagyobb gyönyörűség, mint visszagondolni a rossz napokra, ha már elmúltak és visszaidézni azt, ami a gyötrődésben nemes és szép volt. Pokoli kinszenvedések, forró álmatlan éjék, de na sajnáljátok! Hilária minden öt percben megigazitotta a párnámat, arcomat rózsas olajos és ecetes vízzel megmosta és — mosolygott.

— Mit mondott az orvos, meghalok-e?
— Azt előbb ki kell érdemelni! — mondá és mosolygott.

— Lássá testvér, hogy erősen érdemlem kifelé?

— Ez a tisztító és ez magának jó, mert ott a másik tisztítóban, tulnan, ami sokkal keservebb, kevesebb időt kell majd töltenie. Akik itt többet szenvednek, ott kevesebbet lesznek!

Nem lehetett vele vitázni, oly biztos volt mindenben és a tulvilágban ugy volt tájékozva, mint a teméntelen nagy, idegen kórházban. Az ő világos, szép leányszemében egyszerű és megfogható volt minden, semmi zavart vagy befejezetlen kép. Nagy fehér kezét rátette a leglégiésebb dolgokra és megfogta, valamint a mesterember az ő szerszámát. És nem totszelgett, hogy ő ilyen. Gépiesen mosolygott mindenre. Néha diadal

is volt e mosolygásban, különösen éjjel, ha gummi kerekű nagy szekerek sűrűn állottak meg a kórház udvarán.

— A mi szekerünk! mondá.
— Megint a mi kocsink.

Egy álmatlan éjszaka után, megvallom harminc ilyen kocsit megállást számlált meg. Valami kicsinyt izgatottabb lett.

— Mégis szép az ilyen nagy város, amilyen ez a Bécs város. Egy nyári éjszaka legalább harmincan halnak meg hirtelen.

Az ablakom a pathologiai intézetre nyílt és az apáca azokat az embereket számlálta, akiket ide szállítottak. Ez volt a „mi kocsink!” Minden másodikként imádkozott és reggel summázta:

— Nekik azóta már jó. Ők nem látják, amit mi tudunk.

En is szép intézménynek, az élet legkülönb rendjének tartottam a halált; de a fiatal leány valóssággal gyönyörködött benne. Magához ölelte, az élet egyedüli célját benne találta. Tettt, vett, evett, ivott és dolgozott, amíg a földön járt; de az csak gépies és ideiglenes volt; minduntalan azt várta, hogy szeme végképen lecsukodjék, azaz: végre felnyíljon.

— Nehéz less — mondottam neki egyszer, tréfásan — magának néhezen fog menni, sokára lesz meg. Olyan nagy és erős maga mint egy bronz Bavaría. (Bajor eredet volt a leány.) Száz éves anyóka lesz, fejedelem-asszony.

— En? mondánémi megvetéssel. En csak látszom erősnek. Már én voltam mellbeteg, de a nagy korszattal és erőszakos ápolással a doktorok megint lábra állítottak. Egyszer kétszer még

tudnak majd, aztán nem tudnak. Mi ápoló apácák nagyon hamar, fiatalon halunk meg. Közülünk a tizedik se éri el az ötven esztendőt. Aki köztünk paraszt eredet, az még állja; de aki nem az... A szomszéd szobában most is haldika egy testvér, tizenkilenc éves. Tavaly még erősebb volt mint én. Szerencsés volt. Egy varróleánytól, akit ápolat, megkapta. A varróleány felépül, ő elmegy.

— És őt most ki ápolja?
— Mind, akik itt vagyunk a folyosón.
— De testvérem, maga ritkán megy be hozzá.

— Majd később, egy pár nap mulva, ha az órája eljött.

A szomszédom órája csakugyan, hamarosan eljött. En már akkor fölkeltem az ágyból, föl és alá vándorogtam a szobában, sőt ki-kijártam a folyosóra is. A szobám akkoriban tele volt virággal. Sok-sok emléket kaptam, akár egy színésznek. Nem restem bevallani, hogy jórészt színészektől kaptam őket, akik nyáron és nem kőszínházban működtek. Az óriási bokrétaik némelyikében még benne maradt a naiv udvarló szerény kis névjegy is. Da jó emberektől kaptam cserépvirágokat is, nyíllót és bimbózót, exotikus és szinte állati virágokat, exotikus és bizarr lények küldeményét, buzavirágot és nefeletket a vidékről ahol egyszer ringatott reményem... Hilária rendezte és ápolta ezt a buja kis keretet. A hervadt virágot eldobta, a bimbózót öntötte. Értett hozzájuk, sőt beszélgetett is velük. A teljes, piros szegfűt megintette:
— Mit kevélykedel te? Egy hét mul-

egy másik száma is, melyben Beöthy Zsolt tolla méltatja Rákóczi krónikásának, Mikes Kelemennek Leveleskönyvét. A munka — kétségkívül egyik legszebb essayje Beöthynek, — nagy melegséggel van megírva és sok új szemponttal világítja meg a Levelek esztétikai és stílusbeli értékét. Bizonyos, hogy nemcsak a nagy közönség fogja örömmel olvasni, de mihamar helyet fog foglalni iskoláink irodalomtörténeti olvasmányai sorában is. — Ugyancsak aktuális füzet a sorozat utolsó műve, melyben Pap Illés kassai történetíró mondja el II. Rákóczi Ferenc életrajzát. Nagy hűvel és igaz hazafias lendülettel megírt munka, mely a mellett a nagy Rákóczi irodalom összes forrásainak beható buvárlásáról tanuskodik. A nagy közönségnek és különösen az ifjuságnak kezébe alig lehetne jobb Rákóczi monografiát adni ennél, melyet úgy halljuk, az országos ünnepek alkalmából az ország számos iskolájában ezer meg ezer példányban fognak elosztani. — Pap Illés tanulmányai épúgy mint Beöthy Zsolté, örvendetes gazdagodása a kitérő vállalatnak, mely e füzetekkel 464 ik számát érte el. A teljes jegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld, meg a kiadóhivatal: Wodianer F. és Fiai, Budapest, Andrassy-ut 21.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

- Okt. 24. Szerdán „Miss Hobbs”, vigjáték.
- Okt. 25. Csütörtökön „Bajazzok”, opera és „Tabarin felesége”.
- Okt. 26. Pénteken „Legvitézebb huszár”, operette. (Elsőször.)
- Okt. 27. Szombaton „Legvitézebb huszár”, operette. (Másodszer.)
- Okt. 28. Vasárnap délután „II. Rákóczy Ferenc fogsága”, színmű.

Este: A Rákóczy ünnepély első napja.

Rákóczi ünnepély a színházban. Az országos Rákóczi ünnepélyt a debreceni színház nagy fényvel üli meg a műsor teljesen össze van állítva. A régies kis harang és „A Redostói nagypéntek” című darabokból a próbák javában folynak. Az ünnepi előadásokban a társulat minden tagja közreműködik. Egyáltalán Zilahy igazgató mindent elkövet, hogy a debreceni színház ün-

nep, méltó legyen az országos Rákóczi ünnepély méltóságához.

Műsor változás a színházban. Az utóbbi napokban a társulat tagjai közül többen megbetegedtek, miáltal Zilahy igazgató kénytelen volt a műsort megváltoztatni. Legutóbb Lónyai Piroska betegsége idézte elő, hogy az igazgató a mára hirdetett Csere-lányok operetté bemutatóját későbbre halasztotta.

Színházi hírek. Az operette személyzet „A Csere-lányok” operettét párhuzamosan tanulta a Legvitézebb huszár és a „Két Hipolit” operetteket, így tehát a legközelebbi operette újdonság „A legvitézebb huszár” lesz, melyben Lónyai Piroska foglalkoztatva nincs.

HIREK.

A debreceni egyetemért.

Weszprémy Zoltán főispán tegnap délután órára, mintegy 60 előkelő állású egyént hívott magához, a debreceni egyetem ügyében értekezletre, melyen jelen voltak: Könyves Tóth Kálmán, Jánosi Zoltán, Szele György, Kiss Albert, Márton Imre, Lestyán Adorján, Kovács József polgármester, Simonffy Imre, dr. Tüdös János, dr. Jászi Viktor, Kovács Gyula alispán, Reichmann Armin, Riekl Antal, Sesztina Jenő, Váczy János, dr. Freund Jenő, dr. Kun Béla, Csanak János, dr. Lőfkovics Márton, dr. Magoss György, Oláh Károly, Csanak József, Kardos László, dr. Ujfalussy József, Zelinger Ede, dr. Kőrösi Kálmán, dr. Nagy Lajos, Pálffy Gábor, dr. Czeglédy Mihály, Márk Endre, Karai Sándor, dr. Handel Vilmos, Dicsőffy József, dr. Baosó Dezső, Roncsik Lajos, Kertész Mihály, dr. Kemény Gyula, Erőss Lajos, Dávid Mihály.

Weszprémy Zoltán főispán szép beszéd kíséretében nyitotta meg az értekezletet. Röviden jelezni kívánja, hogy mi indította őt az értekezlet egybehívására. Barátságos körben kívánja megbeszélni a létesítendő egyetem ügyeit és annak módjait. A mozgalom már jó előre haladt. Egy pár héttel ezelőtt a létesítendő egyetem ügyében Szabó Kálmán, Váczy János, Reichmann Armin ifj. Kertész János és Kardos László indítványt nyújtottak be a városhoz. A főispán ez indítványt olvasta fel.

Kardos László, mint Debrecen város

szülöttje örömmel és melegszeretettel üdvözlé az élénk érdeklődést indokolja a városhoz beterveztett indítványt és kijelenti hogy Debrecen fejlődését ha az egyetem létesítésével tudnák fejleszteni, méltán lehetne Debrecen az iskolák városának nevezni. Ő már anyagi áldozatot is hozott, de ígéretet tesz, hogy ha szükségesé válna újabb áldozatokra is kész. Nem az a cél hogy tisztán magánosok létesítsék az egyetemet, hanem be kell vonni a várost is. Karoljuk fel tehát ez eszmét és tegyük lehetővé az egyetem létesítését.

Lestyán Adorján. Szívvel üdvözlé az eszmét és minden erejével kész azt támogatni. Ő is azt óhajtja hogy egyhangulag fogadják el az indítványt.

Nagy Sándor dr.: Nagyon jól tudja, hogy Debrecen város közönségének támogatása nélkül az egyetemet felállítani nem lehet. Debrecen városnak nem csak különös érdeke, de egyúttal kötelessége is az egyetem létesítését támogatni. Nem elegendő az eszme mellett állást foglalni. Propagandát, nagyobb mozgalmat kell előidézni és minél több embert ez eszmének megnyerni.

Karai Sándor dr. egy egész lényeges kérdésre hívja fel az értekezlet figyelmét, amely nagy szoros összeköttetésben van az egyetem kérdésével. Az egyetem létesítésének első feltétele az elhelyezés. Nem aktuális a kérdést már most a közgyűlés elé vinni.

Kiss Albert az indítványhoz szól. Nem tartja helyesnek, hogy a gimnázium kérdését ezzel össze kapcsoljuk. Az a kérdés kívánja e az értekezlet, hogy Debrecennek legyen egyeteme. Azt hiszi, hogy egyhangzó a felelet erre a kérdésre. Kell az egyetem. Az indítványnak azt a pontját, mely azt mondja, hogy Debrecen város a legmesszebbmenő áldozatot meghozza, nem írja elő, csak azt a pontját, — hogy Debrecen város a célért áldozatot hoz. — Nagy dolgokat mivelné csak közakarattal lehet. Azért melőzné az indítvány azon részét, a mely elosztatná a bizonytalanságot. Alig hiszi, hogy lenne a jelenlevők között valaki is, aki megtudná mondani, mi a célunk az egyetem létesítésével. Az indítvány új célt jelez. Azt, hogy ha a kormány a harmadik egyetemet felállítja, Debrecenben legyen az. Ha az a cél, hogy fakulást állítsunk fel, a mely képesítéssel bírjon, azért nem kell teljes egyetem. A harmadik cél, hogy felekezeti legyen.

Kérdés, belemegeg ebbe a kormány?

ván kint vagy a szeméten. A fekete liliummal, rejtelmesen, majdnem szerelmesen beszélt:

— Maga a legszebb virág, mert a halál virága. Magát átviszem a testvérenek. — Muljansk el együtt.

De nem vitte át, amíg a halandónak épp az utolsó napon eszébe nem jutott, hogy neki virág kell, sok virág. Én átküldtem neki mind, ami csak volt, még a tubarózsát is, amelynek illata és az illat emléke még az életbe kötött. Hilária hureolta át a kertet, lázzal, sietséggel, nehogy későn legyen.

— Örült neki? kérdeztem estve.

— Nagyon, nagyon. Azért csak egy percig hagytuk bent. Átvittük mind a kápolnába.

— Miért vitték ki? —
— Nehogy vágyakozzék a földön maradni, amelyen ezek a színes és illatos virágok, meg állatok nőnek. Nagyon mohón nézett rájuk, mind be akarta szívni az illatukat. Emiatt nem tudott lélegzeni. Szomorult, pedig előbb örvendett, mivel jónni látta vőlegényét — az elmulásban. Ő mondta: „Vigyék, vigyék ki, rossz a szaguk, élet-szaguk van.”

— Aztán?

— Most már nincs ott.

— Szabad-e testvér, hogy én sok sok fehér liliumot keressek neki, oda ahová ment, mert most már szabad, mert már nem csábjítja a virág a föld szeretetére.

— A virág az élő! — mondta az apáca és ez éjszakán keveset beszélgetett velem. Fáradt volt, karosszékeben mereven elhe-

lyezkedve, — nyugodtan és boldogan mosolyogva aludt.

Rejtelmes és gyötrődéssel teli fanatiztikus éjszakán — „a mi kocsink” minduntalan előgurult: a nagy város almatlan nyári éjjelének minden féle zaja idehallatszott. A vértelenégtől lázasan — egy pillanatra sem tudtam behunyni a szememet. Minduntalan az apáca fejét néztem. A befátyolozott gázlámpa égett fölöttem: fejkötőjét is bevilágította, de az arcára már csak árnyék jutott. Olyan volt, mint egy óriási krizantemum...

Hónapjában a krizantemumnak, most minduntalan az arcára gondolok. És lány hangja mind vissza zeng fülemben. „A virág az élő!” Így mondta. Pedig körülöttem mind csupa készülődés, figyelem, valóságos rohanás: a halottaknak való virágért és koszorúért. Szerettem ezt a mennyei illatot. Szép ez és a nyomán vigasztalás kél szívemben: még se vagyunk emberek oly hűtlének és hálátlanok, mint amilyeneknek hisznek. Nemcsak azok iránt vagyunk gyengédek, akiket az élet köt hozzánk, hanem azok iránt is, akiket a halál választott el tőlünk. Csak szakítsatok le minden virágot és szórjátok be a temetőket. De egy pár szálát ha csak megtudnátok tenni, vegyettek el a még élők számára.

A krizantemumot látva és a könyörület, de bátor szívű testvére gondolva: mélyen meghat az a terv, hogy a halottak virágaiból néhány szálát elvegyenek az élők számára. Az ölet az, hogy a József Szanatórium kéri ezt a pár szál virágot — helyesebben annak árát, — hogy a tudóbajosoknak szolgáló népszanatóriumokat építhessen. Most nyolcvan ezer ember hal meg nálunk — átlag — egy esztendő-

ben, valamennyi tuberkulózisban. És ha lenne elég sanatórium, ahol a betegeket gyógyíthatnák — mivel azok most már gyógyíthatók — legalább a felük megmaradna. Az első ilyen nagyszerű kórház már épül az Alföld szívében, egy gyulai erdő tisztásán. De ez csak egy, több kellene. És, hogy több lehessen, nem kell hozzá semmi, csak pénz. Pénzért tehát már életet és egészséget is lehet venni? Igenis. Ez így van! És talán nem is kell szomorkodni ezért, hanem inkább örvendeni. Milyen ügyesek is lettünk mi emberek. Kérdés, hogy egyszersmind okosak és jók is? Ismeretlen, de velünk egy faj és vérbeli társunk szenvedését, sőt életét válthatjuk meg a garasainkkal, amelyet imel — az új ölet szerint — attól takarékoskodunk el, aki többé nem szenved és nem él.

Akinek a sebe friss, akinek halottak napja vérző nap még, akinek fájdalma oly vad, hogy márok bajára gondolni nem tud: azokat zavarni kéresem nem meri senki. De, ahol a fájdalom elült és a kedves halottért való emlék megnyugodott és elrendezkedett: annak a halottak napi virágjaiból kérünk néhány szálát a József Szanatórium Egyesület céljaira. Ha minden nemeslelkű ember megértene a kiáltást, az esdő szót, aki most készül virágot tenni egy néma sirhalomnak.

... Az ép apácám ki nem megy az eszemből. Minden krizantemumot neki szeretnék küldeni. Vajjon állja e még a virág illatát.

Egyideig a mellett volt, létesítsük a fakultást és hogy a kormány felakarja állítani a harmadik egyetemet, álljunk elő, ime nekünk is van már alapunk. Különben óhajtja az egyetem létesítését, csak a már jelzett mondatot óhajtja kihagyatni az indítványból. Ha kijelölik azt a 24. tagu bizottságot, első megbízásul azt adná, hogy határozza meg a bizottság a kormányt, elintézésbe lépve a célt. Csak ezután lenne eldöntendő az a kérdés, milyen áldozat kell az egyetem létesítéséhez, végül miből s honnan fedezzük.

Dr. Jászy Viktor az előtte szóló fejtegetéseire szakszerű megjegyzéseket tesz. Ismeri az indítványozók intencióit és éppen ezért szólal fel. Fejtegeti a filozófiai fakultás fontosságát. Ami az egyetem felekezeti jellegét illeti, Debrecenben csakis református egyetem létesíthető. Elegendőnek tartja, ha csak az foglaltatik az indítványban, hogy a város hajlandó áldozatot hozni. Taktikai szempontból helyesnek tartaná kijelölni azt a keretet, amelyben az egyetem működni akar, és álljon elő a városnál, hogy mennyit hajlandó e célra áldozni. Ezek után mehetünk a kormányhoz és előterjeszhetjük kérésünket.

Kiss Albert reflektál Jászy Viktor szavaira. Ő is azt hiszi, hogy csak csonka egyetemet létesíthetünk, de az indítványból nem tudta kivenni, hogy protestáns, vagy a harmadik állami egyetem létesítéséért küzdünk.

Zelinger Ede köszönetet mond, hogy az iparosok nevében őt is meghívták. Nekik még nem volt alkalmuk a kérdéshez hozzájárulni, de nézete az, hogy minden iparos, ha erről a kérdéssel van szó, leteszi a szereszmot és siet az egyetem építését elősegíteni. Azt hiszi, hamarabb megvalósítható lenne az egyetem, ha nem kötnénk ki az egyetem felekezeti jellegét. Különben az indítványt elfogadja.

Tüdös Kálmán dr. megbízásából tesz nyilatkozatot. Az indítvány első aláírójának, Szabó Kálmán képviselőnek nevében szól először. Szabó Kálmán erősen hangoztatta, azért volna kívánatos, ha Debrecen mielőbb állást foglalna e kérdésben, mert nagyfontosságú nyilatkozatok hangzottak el előkelő helyről e kérdésben, melyekből kitetszik, hogy a kormány a közel jövőben tervezi a harmadik egyetem felállítását. Az ő szándék épen ezért az, hogy Debrecen e kérdésben mielőbb elvi álláspontot foglalna.

Maga nevében kijelenti, őszinte örömmel hallotta az elhangzott nyilatkozatokat, melyek mind oda céloztak, egyértelműleg óhajtják az egyetem létesítését. Debrecen támogatása nélkül az egyetem létesítése kivihetetlen. Indítványozza, hogy a Rákóczy-ünnepségekkel kapcsolatosan tartson rendkívüli közgyűlést a város és egyhangulag fogadja el az indítványt. Kéri a főispánt e célból november elején hívjon össze rendkívüli közgyűlést. Az indítvány módosítását ő is óhajtja. — Beterjeszti a módosítást is.

A módosítás így hangzik:

Debrecen törvényhatósága elhatározza, hogy azt a nagy jelentőségű ügyhöz méltó áldozatokkal is megvalósítani óhajtja;

továbbá a 24 tagu bizottság feladataul jelöli ki az elérendő célt, állapítsa meg a keretet és a Debrecen által felajánlandó áldozat miből fedeztessék;

végül, hogy a kiküldött bizottság munkáját 3 hó alatt terjessze be a közgyűléshez.

Kovács József polgármester a dolog fontosságánál fogva nem tartja, helyesnek a rendkívüli közgyűlés egybehívását. Már volt ebben az ügyben közgyűlés, az küldött is ki bizottságot. Tisztán tehát azért, hogy bizottságot küldjünk ki, rendkívüli közgyűlést hívjunk össze, nem tartja célszerűnek. Nem osztja azt sem, hogy tisztán protestáns egyetemet kell létesítenünk. Ez rendkívül nagy akadályba ütközik. Ne siesünk a dologgal.

Jászy Viktor dr. a polgármester szavaira reflektál. A részletkérdéseket a kiküldendő bizottság fogja megállapítani. A bizottság kiküldését a városi közgyűlésnek kell eszközölni.

Weszprémy Zoltán kimondta ezután,

hogy a rendkívüli közgyűlést november hó első napjára egybehívja és akkor beterjesztik a Szabó Kálmán és társai által beadott indítványt a dr. Tüdös Kálmán módosításainak elfogadásával.

Az értekezlet ezután, miután Márk Endre indítványára a főispánnak érdeklődéséért és ügybuzgalmaért, melyet ez ügyben kifejt, köszönetet szavaztak, 7 órakor véget ért.

Nánásy Béla öngyilkossága.

Egy reménydus fiatal ember vetett ma reggel véget életének. Nánásy Béla fiatal kereskedő, Nánásy Lajos vaskereskedő fia, egy 12 mm. revolverrel ma reggel fűbe lőtte magát és szörnyen halt. Az öngyilkosság oka mindeztideig ismeretlen. Tegnap este atyja üzletének egy alkalmazottjával színházban volt, ahonnan a Törő-féle vendéglőbe, majd egy pár kávéházba tértek be, úgy, hogy csak a éjteltájban kerültek haza. Ma reggel Nánásy Lajos a szerencsétlen véget ért fiatal ember atyja megdorgálta fiát kinmaradásáért és figyelmeztette, hogy az ily gyakori kinmaradásoknak rossz vége lesz. A fiú nagyon leverte atyja dorgálása szőrnélkül elhagyta a lakást és a Piac-utcán lévő üzlethelyiségbe tért. Az üzletbe érve egy üveg cognacot hozott, amelyből egy-két pohárral ivott. Ezután az üzlet hátsó részébe ment, elővett egy 12 mm. revolvert és azzal balántékon lőtte magát. A golyó a jobb halántékon furódott be és a másik oldalon kihatólva a falba furódott. A szerencsétlen fiatal ember egypár pernyi kínlódás után kiszüvedett.

A családban nagy kétségbeesést idézett elő a szerencsétlenség. Senki sem sejti az öngyilkosság valódi okát. A dorgálás semmi esetre sem volt oly súlyos, hogy ezért követte volna el Nánásy Béla a tettét.

A Rákóczy törvény.

Több felszólalás esett amiatt, hogy a tegnapi megszavazott Rákóczi törvény szövegében, II. Rákóczi Ferenc neve mellől hiányzik ez a szó: „fejedelem“. A felszólalás ugyan, — a javaslat meg lévén már szavazva, — késő, de mégis magyarázatra szorul e nagy jelentőségű szónak a törvényből való kihagyása. A kormány figyelmét természetesen nem kerülte el ez a hiányosság, de nem volt mód rá, hogy segítsenek rajta. A kormány mindenképpen el akarta érni azt, hogy a Rákóczi törvény kihirdetessék, még mielőtt a fejedelem és a bujdosók hamvai az ország határára érnének. Ha pedig a kormány a javaslatot módosította volna, a törvény ezen új szövegét újból fel kellett volna terjeszteni az uralkodó elé s így a törvény megalkotása és kihirdetése a hamvak érkezése előtt már lehetetlen lett volna.

Az új róm. kath. prépost beiktatása. Pár héttel ezelőtt neveztek ki néhai Wolaffka Nándor dr. utódját, Gróf Ferenc gyulai prépost, plébános személyében. Mielőtt hivatalát elfoglalná, előbb a debreceni prépostsággal együtt járó Szent-László kispépostságba és a nagyvárad kanonokságba iktatják be ma délelőtt fél tizenegy órakor. A beiktatást nagyobb szabású díszbeid követi. Ez ünnepségekre a debreceni róm. kath. egyházközség és ikolaszék küldöttsége tegnap délután Nagyváradra utazott. E küldöttség tagjai: Molnár K. Rezső terézianumi igazgató, Irinyi István dr. egyházi ügyész és jegyző, Jászy Rezső dr. kegyesrendi házfőnök, igazgató, Lestyan Adorján kir. közigazgató, Baróthy Béla, Jósza Vince, K. Szalay Béla dr. Derekaszy István dr. és Nagy Sándor. A debreceni ünnepségekre vonatkozólag a Debrecenbe péntek délelőtt viészérkező küldöttség tagjai fognak véglegesen határozni. Az új prépost Gyuláról való végleges eljövetele alkalmával, az ottani hitközség

vasárnap kedves kis ünnepély keretében becsátotta el szeretett plébánosát, aki 12 évén át, önzetlen munkássággal vezette a plébánia ügyeit.

Szervezkednek a postások. Alig egy hét hónapja hogy nyilvánosságra jött a postások szervezkedési aktiója. Csaknem indult meg a szervezkedés az egész országban, melynek élén a nagyvárad postások állottak. Tegnap délután egy újabb értekezlet tartottak ez ügyben a nagyvárad postások. Az értekezleten jelen volt számos főtisz, fiatalabb hivatalnok segéd tiszt és altiszt. Az értekezlet kimondta hogy kiadja az országos jelszót a szervezkedésre, melynek révén a postások helyzetén segíteni tudnak és biztosítják egzisztenciájukat. A nagyvárad postások aktióját örömmel üdvözlik ország-szerte. A debreceni posta hivatal alkalmazottjai is megukává teszik a nagyváradiak mozgalmát és így remélhető, hogy rövid időn belül létesül a postások országos szövetsége.

Elengedett sorozás. Debrecen város katonai ügyosztályához szenzációs tartalmu honvedelmi miniszteri leirat érkezett tegnap. A miniszteri intézkedés nagy örömet és meglepetést fog okozni azoknak a fiatal embereknek, akik aggodalmasan tekintettek eddig a novemberi sorozások elé. Elrendeli a leirat, hogy azok az 1884-ik évi születésű hadkötelesek, kik pótsorozásra jöttek az idén először, legközelebbi alkalommal már a harmadik korosztályba lépnek, azok az 1883. évi születésű hadkötelesek pedig, akik az idejű pótsorozásra másodszor állottak elő, többé előállani nem kötelesek.

Felolvasó est. A r. kath. főgymnasium dísztermében holnap délután 5 órakor tartatik meg az ezen téli évad első felolvasó estéje a következő igen változatosan összeállított műsorral: 1. Elnöki megnyitó Tartja dr. Jászy Rezső. 2. J. Raff Cavatina. Hegedűn előadja: Piribauer Ferenc, zongorán kíséri Husz Lajos. 3. A keleti Beszkek irásiban s vetített képekben. Irta: Siegmeth Károly. 4. Rákóczy költemény. Szavalja: Pávay Boriska urleány. 5. Szentirmay Szent Mária ének Előadja a Svetits-intézet tanítónképzőjének dalköre. Ezen rendkívül érdekesnek ígérkező felolvasó estére jegyek kaphatók Mihalevits Jenő gyógyszerárán.

Sztrájk-törvény sürgetése. A Budapesti Építőmesterek, Kőműves, Kőfaragó és Aesmesterek Ipartestülete egy terjedelmes föliratot intézett a kereskedelmi miniszteriumhoz, melyben az országban elharapódzott sztrájk-törvény gyors életbeléptetését kéri.

Ki lesz a külügyminiszter? Gróf Goluchovszky utódjaul első sorban báró Aerenhalt jömlitük. Ő felsége ma délelőtt báró Aerenhalt külön kihallgatáson fogadta. Egész bizonyosra veszik, hogy báró Aerenthal kinevezése ezekben a napokban meg fog történni. Báró Aerenthal tegnap délelőtt fél 11 óra után megjelent ő felségénél és kihallgatása 12 óra után ért véget. Ezután báró Aerenthal a kabinet-irodába hajtatott, ahol negyed óráig tanácskozott a kabinetiroda igazgatójával.

Leégett üzlethelyiség. Tegnap este 8 óra után a járókelők vették észre, hogy a Simonffy-utca 2/a számú városi bérpalota egyik üzlethelyiségéből sűrű füst tödül ki. Két arra járó osendőörsvezető meg tudandó a tűz okát, a lebecsátott, de le nem zárt vasfüggönyöket feltolta, a mikor is hatalmas lángoszlopok csapkodtak kifelé. A lángoszlopok rémesen világították be az egész környéket s a távolabb levőkben azt a látványt keltették, mintha a bérpalota tetőzete égne. A tűz, mely a Vizvári L. E. és társa cég női divat és vászonáru üzletét berendezésével, amivel együtt teljesen elhamvasztotta, másfél óráig tartott. A tüzőltök gyorsan vonultak ki s a legnagyobb bátorsággal hatoltak be az égő üzlethelyiségbe. Dacára ennek, az üzleti könyvek s leveleken kívül, egyebet megmenteni nem tudtak. Az üzlet

biztosítva volt s így a több ezer koronára rugó kár is megtört. A tűz okát a mai napon megartandó tűzvizsgálat van hivatva kideríteni.

Megszűnt sztrájk. A helybeli kárpitos segédek rövid életű sztrájkja tegnap délután 3 órakor megszűnt s ma reggel va lamenyi sztrájkoló munkába állott. Ez ügyben a békéltető bizottság tegnap délután 3 órakor ült össze. E tárgyaláson Vetéssy Béla iparhatósági megbízott elnökelt, a kamara részéről Rédey Rezső dr. segédtitkár, az ipartestület képviselőjében pedig Tóth Kálmán dr. jegyző vett részt. Késő estig tartott a tárgyalás, mely végeredményben a sztrájkot megszüntette.

x Legszebb téli árak, u. m. jó mosó, harchoetek, flanellek, felposztók, továbbá paplanok, flanel-takarók; szoba és lópkroccok, valódi Jäger alsóruhák, harisnyák Kardos László vászon és menyasszonyi kelengye üzletében. Debrecen, Kossuth-u. 9. Határozott r. Alapított 1831-ben. 496-x-5.

x A legjobb formájú férfi kalapok 4-6 és 8 koronáért, a legizlésebb selyem nyakkendők már 1 koronától feljebb. A Nyakkendő királynál.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Elfogadták az ipartörvény javaslatot.
(Telefon tudósítás.)

Justh Gyula házelnök pontban 10 órakor nyitotta meg a képviselőház mai ülését. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle, Kossuth, Apponyi, Darányi, Polonyi és Josipovics. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvasták az interpellációs könyvet, a mely szerint interpellációt jelentettek be: Nagy György a székelyföldi tagosítás, Kmetty Károly a totalizátor és egyéb házardjátékok megszorítása, Ballagi Aladár és Sándor Pál a fővárosi törvény revíziója, Márkus Gyula az Altdoutse Verband visszavétele, Hiesák Ferenc, közigazgatási visszavételek, Lengyel Zoltán, a román határon Szemere vasuti tisztviselővel történt brutalitás és Samassa János a kőborcigányok ügyében.

Ezután Barabás Béla tette le a bíráló bizottsági tagsági esküt.

Az ipartörvény revíziójáról szóló törvény javaslatot került ezután tárgyalás alá, melyhez elsőnek:

Hodzsa Milán tót nemzetiségi képviselő szólott. Hodzsa bizalommal viseltetik Kossuth személye iránt, a törvényjavaslatot azonban nem tartja aktuálisnak, sok kifogásolható van benne és ezért nem fogadja el. Aszékelyi fiúk elhelyezését sem tartja helyesnek. Persze aszékely képviselőurak inkább foglalkoznak székely erdő panamákkal mint a székely fiúk ügyével. (Óriási láрма, nem igaz, gyanúsítás, el áll.)

Justh elnök. Hodzsa képviselő urat gyanúsításért rendre utasítom.

Lázár Pál beszélt Hodzsa után, kritikája a javaslatot és nem fogadja el.

Zachariás János beszélt a javaslat mellett azt kifogástalannak és felette szükségesnek tartja.

Justh Gyula elnök: kijelenti, hogy mivel a tárgyhöz többen hozzá szólni nem kívánnak, feltesszi a kérdést, hogy elfogadja-e a Ház általánosságban a javaslatot. A nemzetiségi képviselők kivételével, az összes képviselők felállottak, mire az elnök a javaslatot általánosságban elfogadottnak nyilvánította.

Megkezdődött ezután a törvény javaslat részletes tárgyalása, mely után a Ház a javaslatot részleteiben is elfogadta.

Déli 1 óra után az interpellációkra került a sor. Samassa tette meg az első interpellációt a kőbor cigányok ügyében majd Nagy György a székely tagosítás ügyében melyre Polonyi rögtön válaszolt. Az ülés délután 2 és fél órkor ért véget.

Törvénykezés.

A Vargakerti gyilkosok ügye. Több-ször megemlékeztünk már arról a rémes gyilkosságról, mely e hó 15-én vasárnap délután a Vargakertben lejátszódott. — A gyilkosság ügyében. — mely eleinte szerencsétlenségnek látszott, — a vizsgálóbíró nagy erőlyvel folytatta a nyomozást, melynek eredményeként Zsarnait a gyilkost és Árvayt a bűntársát lo is tartóztattak. Zsarnai bevallotta bűnét, de társa a végletekig tagadja az ellene támasztott súlyos vádat. — Mindketten a törvényszék vádtanácsához felbeveztek letartóztatásuk ellen, de a vádtanács az előzetes letartóztatást jóváhagyta. — Ma hirdették ki ezt előttük, de e határozatban sem nyugodtak belé. Mindketten újabb felfolyamodással éltek, de tekintve az ügy előzményeit a kir. tábla mint utolsó fórum valószínűleg helybe fogja hagyni a vádtanács végzését.

Sóvágó és társai. A Sóvágó ügyben napról napra újabb szenzációk merülnek fel, melyeket a további vizsgálat érdekében egyelőre nem lehet nyilvánosságra hozni. Hoffmann József vizsgálóbíró nagy gondnal bogozza ki a bűnhalmazat még többé kevésbé kuszált szálait. Dacára a súlyos bizonyítékoknak, Sóvágó még mindig konokul tagad. Annyit azonban már előre is jelezhetünk, hogy ha a büdzentmihályi eset teljesen fel lesz derítve, egy ember szabadul meg börtönéből, a ki Sóvágó miatt már a nyolcadik évet tölti a fegyházban.

A bujdosók hazahozatala.

A hivatalos program.

Most küldték szét hivatalos programját annak az ünnepségnek, a melyet II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai, továbbá anyja Zrinyi Ilona, fia József herceg és Thököly Imre hamvainak hazahozatala alkalmából tartanak. A program így szól:

A nemzeti hősök tetemeit Thaly Kálmán országgyűlési képviselő vezetésével Förster Gyula báró főrendiházi tag és a műemlékek országos bizottsága elnöke, Fraknoi Vilmos címzetes püspök, Thallóczy Lajos dr. osztályfőnök és Török Aurél dr. budapesti tudomány-egyetemi rendes tanár, mint öt tagu országos bizottság ez évben 27-én hozza az ország határára, a honnét a magyar királyi államvasutak különvonatán érkeznek Orsovára délelőtt 9 óra 30 perckor. Itt a tetemetek a magyar királyi kormány, a törvényhozás mindkét házának és a törvényhatóságok küldötteiből és meghívott főméltóságokból alakított országos küldöttség veszi át.

Budapestre a vonat 28-án délelőtt 8 óra 20 perckor érkezik a keleti pályaházba, ahol a székesfővárosi közönsége, a törvényhozás tagjai és a törvényhatóságok küldöttségei fogadják.

Innét a tetemetek ünnepies menetben átviszik a Szent-István bazilikába, a melyre nézve a következő általános intézkedéseket állapították meg:

A menet a keleti pályaudvartól a Kerepesi úton és a Károly-köruton át a Deák-térre megy, a hol a Thököly Imre tetemeit vivő kocsik és annak kísérete kiválik és azokat az evangélikus templomba viszi, a menet többi része a Váci-köruton halad tovább a Szent István bazilikába, a hol istentiszteletet tartanak és ennek végeztével a jelen volt ünnepi közönség a Nagykorona utcán át a Deák-téri evangélikus templomba megy, a hol az evangélikus egyház tart gyászistentiszteletet Thököly hamvainak.

A menet indulásától kezdve a templomba bevonulásig az összes templomok hangjai zúgnak és a menet utvonala az összes gázlámpák égnek.

A közönséget, illetőleg a háztulajdonosokat fölkéri, hogy az utvonalon fekvő házaikat díszítsék föl.

A Kerepesi-utnak Baross-téri végpontján diadalkaput állítanak.

A pályaudvornál a megérkezés alkalmával és a menet elvonulásakor a Deák-téren a fővárosi egyesített daloskörök a Szózatot, illetőleg a Himnuszt éneklék.

A Bazilika lépcsőzetén hölgyek várják a koporsókat és Zrinyi Ilona koporsóját megkoszorúzzák. A Bazilikában az imént említett hölgyeken kívül csak azok juthatnak be, a kik az itt alább következő díszmenetben részt vesznek, tehát külön jegyeket nem adnak.

1. A menetet vezeti Hadik János gróf államtitkár lóháton, lovát két csatlós vezeti.
2. Nagy kürtös, címerzászlós harsonákkal.
3. Az ország zászlaját vivő lovas Vay Ádám gróf, lovát féken vezeti két csatlós s mellette fiai, Ádám és Rezső, mint apródok. A zászló kopóján gyászfátyol leng.
4. A székesfőváros és Pestvármegye lovasbandériuma, továbbá ama többi törvényhatóság lovasbandériumai, melyek nem Kassán, hanem a fővárosi ünnepnek kívánnak résztvenni. Ezek címeres zászlóvivői a pályaház előtt sorfalat állanak és zászlóikat meghajlítják, a mikor Rákóczi koporsóját kocsira helyezik.
5. Zsarnakar.
6. A temetési kornetát vivő lovas (fekete lobogó arany lángnyelvekkel) rajta egyik oldalon a Boldogságos Szűz képe, a másikon a Rákóczi család címere.
7. Pánóiba öltözött lovas, kezében buzogánnyal. Lovát két csatlós vezeti.
8. Apród Rákóczi korabeli öltözetben piros bársony-párnán aranyozott tollas sisakot visz. Két testőr kíséri.
9. Egy apród lefelé fordított hegyű pallást visz. Mellette két testőr.
10. Egy apród piros bársony-párnán lovagi sarkantyút és vezéri botot visz. Két testőr kíséri.
11. Egy apród párnán a spanyol aranygvapjas rend jelét. Két testőr kíséri.
12. Fekete mén, Rákóczi-címerével díszített fekete bársonyterítővel, melynek földig érő uszáját két apród viszi. E lovat két csatlós vezeti.
13. A katolikus papság.
14. Három lovas lámpavivő.
15. Rákóczi régi hadi lobogói. Lovasok viszik a megyei bandériumokból.
16. II. Rákóczi F. fejedelem, anyja, Zrinyi Ilona és fia, József herceg halottas díszkocsija, hat fehér lótól vonva. Minden pár lovat két csatlós vezet féken, nyeregben ülő három lovasszal. A koporsó arany lángnyelvekkel himzett biborszínű terítővel van letakarva, közepén a Rákóczi és Zrinyi címerrel. A terítő földig érő uszáját a Rákóczi vármegyék alispánjai viszik. A koporsó mellett mindkét oldalon három-három apród, az ország és a Rákóczi-család címerpajzsával. A testőrséget Berég, Zemplén, Sáros, Ug, Abauj, Borsod és Máramaros vármegyék és Kolozsvár város két-két küldöttje kivont karddal díszmagyarban képezi akként, hogy mindkét oldalon 8-8 küldött halad. Kétoldalt 12 viaszfáklyavivő. Mindkét oldalon mozgó őrség.
17. Két lovas lámpavivő.
18. A Rákóczi nővérétől, Juliától leszármazott családok megjelenő képviselői.
19. A második halottas kocsit négy fekete lótól vonva, a melyen Beresényi Miklós gróf és neje, Csáky Krisztina grófnő, Eszterházy Antal gróf és Sibrik Miklós hamvait tartalmazó koporsók nyugosznak. A terítő nemzeti színű az illető családi címerekkel. A lovat két csatlós vezeti, a „nyeregben két lovas. Két oldalt két-két címervivő apród” két-két testőr és három-három fáklyavivő.
10. E családok leszármazói és a rokoncsaládok tagjai.
21. Lovas gyászkornetás, Thököly fejedelem címerével.
22. Két lovas lámpavivő.
23. Az ágostai hitvallású evangélikus és református papság.
24. A Thököly Imre hamvait vivő kocsit hat fekete lótól vonva. Hat csatlós, három lovas, hat apród és 12 fáklyavivő. A kocsit mellett a testőrséget Szepes vármegye és Késmárk város hat küldöttje képezi.
25. Két lovas lámpavivő.
26. Szepes vármegye és Késmárk város küldöttségének többi tagjai.
27. Thaly Kálmán, Rákóczi történetírójának vezetése alatt a tetemetek Konstantinápolyból hazahozó ötös küldöttség.
28. Miniszterek és államtitkárok.
29. A fő-

rendház. 30. A képviselőház. 31. Állami főméltóságok, — számos hatóságok és több intézetnek képviselői. 32. A törvényhatóságok gyalogkúldöttségei, köztük Pest Pilis Solt Kis Kunsármegye községeinek küldöttsége. 33. Más testületek küldöttjei. A templomban a koporsókra mennyezetes ravatalra helyezik, a mely mellett országgyűlési képviselők díszorséget állanak. A régi Rákóczi zászlókat a koporsókra már korábban ráhelyezett koszorúkkal együtt a ravatal körül helyezik el. Az istentisztelet után a nagy közönséget délután 4 óráig a ravatalhoz bocsátják. Este 7 óra 50 perckor a tetemetek a keleti pályaudvarról induló különvonat Kassára, illetőleg Késmárkra szállítják.

A debreceniek közül legelőször a főiskola ifjuságának kiküldöttjei indultak el gyalogosan Kassára. Tegnap délután indultak a város utcáira az ifjak, melyen az egész város osztatlan szeretete kíséri őket. Első pihenőjük Nyiregyháza volt, hova tegnap este érkeztek meg és a hol a város részéről — mint beünket tudósítottak — ünnepélyes fogadtatásban részesültek. Utjuk tovább Sátoralja-Ujhelyen és Sárospatakon át fog vezetni Kassára, ahová akkorára valószínűleg megérkeznek a főiskola hivatalos kiküldöttjei is, akikkel aztán együttesen vesznek részt az ünnepségeken.

A gyalogos csapatban elmentek: Bott Lajos vezetése alatt Spos Imre 3 th, Szabó Zoltán 4 jh, Szabó Lajos 4 jh, Tukacs Dezső 4 jh, Orosz Ernő 3 th, Hódy Gusztáv 3 th, Agárdy Jenő 3 jh, Vaday Béla 2 th, Földessy József 2 th, Gonczy Béla 3 th, Igyártó Sándor 2 th, Székelyhidi Béla 2 th, Ignézy Sándor 2 th, Székely Ernő 2 th, Taranczy Lajos 2 th, Csizsár Árpád 2 th, Ludmáry Lajos 2 th, Nagy Jenő 2 jh, Orosz András 1 jh, Balazsy Károly 1 jh, Demjén István 1 th, Fülöp Sándor 1 th, Ruzs János 1 jh, Debreceni István 1 th, Janó Sándor 1 th, Somogyi Imre 2 jh, Nyeste István 2 th, Szabó Dániel 3 th, L. Kiss Károly 2 th, Bartha Dezső 1 th, Miklós Sándor 1 jh, Nagy Lajos 1 th, Ungváry Antal 1 jh, Polgár Gyula 2 th, Bereczky József 1 th, stb.

A zárandók csapatot az előre küldött válaszlatokból következtetve, mindenütt a legnagyobb szeretettel, örömmel és óvással fogják fogadni. Kivételt csak Kassa képez amely 60,000 emberrel szaporodva ez ünnep ség ideje alatt, semmiképpen sem tud több küldöttségnek is az elszállásolásáról gondoskodni.

Közgazdaság.

Adómentes cukor állatetelési célokra. A cukoradó végrehajtási utasítás részletesen megállapítja, hogy cukrot adómentesen, állatetelési célokra, mely feltételek mellett lehet kiszolgáltatni. E szerint az ilyen célokra szolgáló őrölt cukor egyenletes keverés mellett legalább 50 százaléknál olajpogácsa liszttel, vagy huslittal denaturálendő. Az így denaturált cukor csak mezőgazdák-nak vagy gazdasági egyesületeknek szolgáltatható ki. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag most újabb rendelkezést adott ki, amelyben megengedte, hogy az állatetelésre szánt adómentes cukrot ugyancsak 50 százalékos arányban buza vagy rozskorpával is lehet denaturálni.

Közbányai sertésüzlet. Október 23. Bizott sertésárak: I. Magyar első osztályú: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) — — — — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 121—128 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm súlyban) 125—126 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 127—128 fillérig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammig) — — — — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm) — — — — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm) — — — — fillérig. Sertéslétszám: 1906 október 20-ik napján volt készlet 36.801 darab. 1906. október 21-ik napján felhajtott 96 darab.

1906. október 21-ik napján elszállított 452 darab 1906. október 22-ik napjára maradt készlet 36.445 darab. A bizott sertés üzletirányzata: csendes.

Rogény-Csarnok. Modern Merán grófnak.

Intim történetek.

(Folyt. és vége.)

És Jessicából grófné lett Utóbb Kóburg Ferdinánd is állást cserélt, Bulgária fejedelme lett, de az ő fejedelemsége távolról sem oly szerencsés, mint Jessica házassága.

Még egy harmadik történet is akarok elmondani, de itt már sajnos nem árulhatom el az országot, ahol ez a dolog megérett. Nem mondhatom el, hogy melyik országtrónörökösé volt az, aki ifjan elhunyt, két özvegyet is hagyott maga után. Egy trónörökösöd rangban lévő és egy nem trónörökös: ő rangban lévő. De még egy különbség volt a két özvegy közt. Amíg az egyik, a legitim, csatugyan férj nélkül maradt, addig a másiknak családostól hites ura is maradt, hazájának egyik legelső politikai kapacitása.

Az évek multak, az igazi özvegy sok szenvedésen ment át, másállanccal köztöltés és a pletyka, ha igaztalanul is, de csúnyán kikezdte, ráadásul pedig az anyagi tönk szélére jutott. A másik özvegy — férje hazájának első politikai kapacitása — ezalatt vagyonban és így tekintélyben is, óriási növekedést. Leányát pedig, a kinek ereiben nem a pénzügyi kapacitás, hanem Európa egyik legelőkelőbb uralkodó családjának vére csörgedezett, úgy neveltette, mint egy — trónörökös leányát.

A két özvegy nemrég találkozott egymással. A vagyonos özvegy egy déli tengeri fürdőn nyaralt és odalátogatott a legitim özvegy is. A tenger fővényes partján találkoztak. Az igazi özvegy udvarhölgyével, a másik lányával sétált. A lány hirtelen odaszól anyjának:

— Nézd csak mama, a trónörökösnél — Nem fordulsz el mindjárt? Jól nevelt leánynak, mint neked, nem illik az ilyen rozshajú asszonyra nézni — felelt az özvegy, akinek férje hazája legelső politikai kapacitás volt.

Diplomata.

Városi Színház.

Bérlet 21. sz. (C) Bérlet 21. sz. (C)
Ma szerdán, 1906. október hó 24-én:

MISS HOBBS.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: Jerome K. Jerome. Fordította: Molnár Ferenc. Rendező: Szakács Andor.

SZEMÉLYEK:

Edward Kingsearl	— Szakács Andor.
Persival Kingsearl	— Terneyi Lajos.
Betty, neje	— Szabó Irma.
George Jessop	— Bécezi Ernő.
Miss Villicent Farey	— Vida Ilona.
Miss Susan Abey, Betty neje	— Arday Ida.
Miss Henriette Hobbs	— Hahnel Aranka.

2384. 1906. t. k. v. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A derecskei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mezőgazdasági takarékpénztár végrehajtónak Katz Lajos és neje ellen folytatott végrehajtási ügyében a nevezett

végrehajtónak 4000 kor. tőke, ennek 1906. évi ápril. 18-tól járó 6% kamatai 173 kor. 10 fill. már megállapított végrehajtási és az árverés kérésért jelenleg 23 kor. 75 fillérből megállapított, valamint a még felmerülendő költségek-ből álló követelése kielégítése céljából a derecskei kir. járásbíróság területén lévő a derecskei 1068 sz. tkvben A + 1. rsz. a foglalt 1493a lvsz. ingatlanra 4000 kor. ban megállapított kikiáltási árban — azzal, hogy ez által az özv. Schönföld Lőrinczné. Gottfried Sáli javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog nem érintetik, a végrehajtási árverés elrendel-tetvén, annak foganatosítására határidőül **az 1906. évi november hó 15 napjának d. e. 9 óráját** a kir. járásbíróság árverési termébe kitzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy óvadékképes papírban letenni, avagy az 1881 LX. tcz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-vényt a kiküldöttnök átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál, ugy derecske köz-ség előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíróság mint tkvi hatóság Derecske, 1906. augusztus 30-án. 535—1—1. (Olvashatatlan aláírás) kir. járásbíró.

Megnagyobbított divatraktárunkra.

gyönyörű választékban érkeztek az őszi és téli idény legszebb újdonságai:
Női ruha és kosztüm szövetek. Fekete és színes ruha sejmek. Lijoni divat- sejmek színházi bluzokra. Csipke és sel em Esarpok jutányos, szabott árakhoz

Szabó Lajos Fiai

vászon, divat és szőnyeg áruháza. Kirakataink állandóan a legutolsó divatot tüntetik fel. 432 x 42.

Pályázati hirdetmény.

A debreceni leszámoló bank, mint szövetkezet egy főkönyvelői, pénztárnoki, gyakornoki és egy szolgálai állásra pályázatot hirdet.

Az első három állásra kereskedelmi akadémián érettségit tett és kellő gyakorlattal rendelkező egyének pályázhatnak.

A főkönyvelő törzsfizetése évi 2400 korona, a pénztárnoké 1800 korona, a gyakornoké 480 korona. A szolgálai fizetése évi 720 korona.

A főkönyvelő, pénztárnok és gyakornok egy évi próbaszolgálat után fog-nak véglegesíteni.

A kellően felszerelt pályázati kérvények 1906 évi november hó 15-ének déli 12 órájáig Szele György, ev. ref. lelkész mint a szövetkezet elnöke cí-mére Debrecen, Kossuth utca 75 szám alá küldendők.

537-2 1

Debrecen, 1906 október hó 24-ikén

Debreceni leszámoló bank, mint szövetkezet.

Iroda

ÁTHELYEZÉS

Dr. Spitz Lipót

● ügyvédi irodáját ●

1906. évi október hó 27-ikén
Kossuth utca 11. szám alá,
a Zádor-féle házba helyezi át

586-2-1

Legújabb találmány!

Osztr. szabad. bej.

A. Tevonderen x L. Poliaert Dalheim a R. D. K.

Mindenki maga gyártja a követet!

Cement-, fal-, kő forma
teljesen felszerelve csak 36 korona

Egy munkás egy formával naponta
1500 követ készít. Pléhalj nem szükséges.
Ez a forma különösen alkalmas
swemm kövek gyártása, Brüst-
rák ingyen és bérmentve.

Roncegno déltiroiban a Valsugana va-
sút mellett. 1 és fél órára
Trientől 485 méter a tenger színe fölött

Legerősebb arzén vasas forrás,

a legjobb eredménnyel használva és egész évben
tart. házi használatra is. Minden országban sok elő-
kelő orvosi tekintély által ajánlva vérkeringés, női
bajok, idegesség és bőrbajok stb. ellen. Mindegy
gyógyításban kapható. — Elsőrangú gyógyintézei

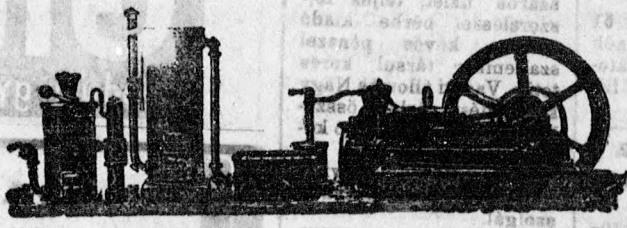
„Gram Hotel des Bains“ és Parkszáloa

250 szobával és Salonnal, minden modern berendezéssel
Pompás, szőlőtől védett fekvéssel, éghajlattal, nagy
parkkal, fürdőudával ápril 15-től November 1-ig. Pros-
pektussal és kérdésősködésre szívesen szolgál a
277-5-18 fürdőigazgatóság

OSERS és BAUER motorgyár Budapest, Podnaniokya-n. 18.

Ajánlja elsőrendűnek elismert legújabb szerkezetű szivógáz-generatoros motorait
345-76-11.

Üzemköltség irán-
ként és lóerőnként
1 1/2-2 1/2-fillér. Ant-
racit, faszén, vagy
foksz tüzelésre egy
aránt alkalmas.

Legmesszebb menő
szavatoss
Elsőrendű, erőerősítők.
Kedvező fizetési
feltételek.

Benzin Motorok és lokomobilok szolid kivitelben.

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

5 ÓRÁKOR

délután

a város minden részében olvassák

DEBRECEN

esti kiadást.

Hirdetésekre

legalkalmasabb és legmegbízhatóbb. Biztos eredmény.

Kiadóhivatal: Piac-utca 9. — Telefon szám 412.

